

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/793

Έν Καισαριανή τῇ 18ῃ Δεκεμβρίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 2 3 5 η

Πρός

**τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αιδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
καί τίς Ὁσιώτατες Μοναχές
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.**

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Οἱ ἀνακοινωθεῖσες ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως γιά τήν συμμετοχή

τῶν πιστῶν στίς θεῖες Λειτουργίες τῶν Μεγάλων Δεσποτικῶν ἑορτῶν τοῦ ἁγίου Δωδεκαημέρου πού ἀποβλέπουν, ὡς ἀνεκοινώθη, στόν περιορισμό τῆς μεταδόσεως τῆς μολύνσεως ἐκ τοῦ Covid-19, ἔδειξαν τό ἐνδιαφέρον καί τήν φροντίδα τῶν Ἀξιωματούχων τῆς Πολιτείας καί τῶν Ἐπιστημόνων τῆς Ἰατρικῆς γιά τήν δημόσια ὑγεία, συγχρόνως ὅμως καί τήν ἄγνοια τῶν ἀρχῶν τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἐκκλησίας καί τίς θεολογικές διαστάσεις τῶν θεμάτων.

Γι' αὐτό καί δέν κατανοοῦνται, ἂν δέν κατανοοῦνται, οἱ ἀντιδράσεις τῶν Ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας μας στίς ἀποφάσεις τους.

Αὐτό μᾶς ὤθησε νά ἐπισημάνουμε μέ λιτό πλήν σαφή τρόπο αὐτά πού ἐμεῖς οἱ πιστοί πιστεύουμε καί ἰσχύουν κατά τήν δισχιλιετῆ πορεία τῆς Ἐκκλησίας μας στό χρόνο ἐν παντί καιρῷ.

Θέμα 1^{ον}. Ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι οὔτε ἐθιμοτυπική ἐπίσκεψη οὔτε ἐμπορική ἐνασχόληση, πολλῶ δέ μᾶλλον καλλωπιστική καί φολκlorική ἀναζήτηση. Ὅλα αὐτά εἶναι γιά τούς ἔχοντες κοσμικό φρόνημα αὐτονόητα καί ἐπιθυμητά. Ὁ Κύριος ὅμως μέ τήν παραβολή τοῦ Μεγάλου Δείπνου (Λουκᾶ ιδ', 16-24 καί Ματθαίου κβ', 14) ἀπεδοκίμασε αὐτή τήν συμπεριφορά ἐκείνων πού ἀπέρριψαν τήν κλήση του Θεοῦ νά συμμετάσχουν στό Μεγάλο Δεῖπνο τῆς Βασιλείας Του. Γιά τό πιστό ἡ συμμετοχή του στήν λατρεία τοῦ Θεοῦ, ὅπως τήν ἔχει καθορίσει ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχηγός καί Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἀναγνωρίζεται καί διακηρύσσεται ἀπό τό Σύνταγμα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, εἶναι **ἐμπειρία κοινωνίας μέ τόν Θεό**. Γι' αὐτό στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας οἱ πιστοί ψάλλουν χαρούμενοι *«Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ἐλάβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον, εὐρομεν πίστιν ἀληθῆ, ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες, αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἔσωσεν»*. Τά ρήματα *«εἶδομεν», «εὐρομεν»*

καί «ἐλάβομεν» εἶναι σέ ἐνεργητική φωνή δηλωτικά αὐτῆς τῆς ἐμπειρίας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει τούς πιστούς νά μήν ἐγκαταλείπουν τίς θρησκευτικές συνάξεις, ὅπως συνηθίζουν μερικοί : *«μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν»* (Πρὸς Ἑβραίους ι´, 25). Σέ συνθῆκες ρευστές ἢ σύναξη ἐνισχύει τὴν πίστη στὸν Χριστό καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.

Μέ τό Βάπτισμά του ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾷ δικαιώματα πού τοῦ τὰ παραχωρεῖ καὶ ἀναγνωρίζει, ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ἐπειδὴ δέχεται μέ πίστη τὸν Υἱό Του.

«Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ» (Ἰωάννου α´, 12).

Δηλαδή *«Σ´ ὅσους ὁμως τὸν δέχτηκαν καὶ πίστεψαν σ´ Αὐτόν ἔδωσε τό δικαίωμα νά γίνουν παιδιὰ τοῦ Θεοῦ»*.

Ὁ Θεός ὅσους πιστεύουν στὸν Υἱό Του τούς ἀνυψώνει στὴν κατάσταση τῆς υἱοθεσίας *«εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ»* (Πρὸς Ρωμαίους η´, 17). Ἀποκτοῦν τὰ ἴδια ἀπαραμείωτα δικαιώματα μέ αὐτά τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πού εἶναι ὁ φυσικός Υἱός καὶ κληρονόμος τοῦ Θεοῦ Πατρός, ὅπως ἀποφαίνεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος *«ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων»* (Πρὸς Ἑβραίους α´, 2). Ἡ οὐράνια λατρευτική σύναξη τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴ Ἰωάννη δοξολογεῖ τὸν Νικητὴ Ἀναστάντα Κύριο ψάλλοντας ἓνα καινούργιο ὕμνο *«ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους· καὶ ἐποίησας αὐτούς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς»* (Ἀποκαλύψεως ε´, 9-10).

Οἱ λέξεις «βασιλεῖς» καὶ «ἱερεῖς» ἀποτελοῦν τὴν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ τῶν πιστῶν

Τά δῶρα τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος τά οἰκαιοποιεῖται συμμετέχοντας στά ἅγια Μυστήρια στήν σύναξη τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, μέ ἀπλά λόγια δηλαδή νά ἐκκλησιάζεται.

Ἡ Κυβέρνηση, ἡ Ἱατρική, ἡ ἐπιδημία καί πᾶσα δημόσια ἐπίγεια ἐξουσία, δέν μποροῦν οὔτε νά ἐμποδίσουν οὔτε νά ἀκυρώσουν τήν δωρεά τοῦ Θεοῦ, διότι ἀπλούστατα δέν ἔχουν τέτοια ἐξουσία.

* * * * *

Θέμα 2^{ον}. Ἡ συμμετοχή στήν Θεία Κοινωνία ἐπίσης δέν εἶναι μία ἐθιμοτυπική συμπεριφορά «γιά τό καλό». Αὐτό εὐκόλα ὅποιος συμμετέχει σέ μία Θεία Λειτουργία μπορεῖ νά τό διαπιστώσει. Ὁ πιστός προσέρχεται στό μυστήριο τῆς ζωῆς παρακαλώντας :

«Τοῦ Δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, σήμερον, Υἱὲ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γάρ τοῖς ἐχθροῖς σου τὸ Μυστήριον εἶπω· οὐ φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου».

Εἶναι σαφές, ὅτι αὐτή ἡ σύντομη προσευχή ἀποτελεῖ ὑπαρξιακή δέηση τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τόν ἀναστάντα Κύριο νά Τόν δεχθεῖ καί νά ἐνωθεῖ μαζί Του. Ὁ πιστός ὑπόσχεται στόν Ἰησοῦ Χριστό ὅτι δέν θά συμπεριφερθεῖ ὅπως οἱ σταυρωτές Του.

Αὐτό λοιπόν πού προσφέρει ὁ Ἰδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν ὑπάρχει ἐγκόσμια ἐξουσία οὔτε νά τό στερήσει οὔτε νά τό ἐμποδίσει. Οὔτε στόν λειτουργό τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτρέπεται νά ἀπαγορεύσει σέ πιστό τήν Θεία Κοινωνία, ἐφ' ὅσον δέν ἔχει συμπεριφερθεῖ κατά τρόπον προσβάλλοντα τήν ἀγιότητα καί τήν καθαρότητα τοῦ Θεοῦ.

Βέβαια ὅσοι σέβονται τόν ἑαυτό τους δέν συμπεριφέρονται ἀδεῶς καί ἀδαῶς σέ τέτοια θέματα. Ὁ Κύριος διευκρίνησε στούς Μαθητές Του «ὁμῶς

δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς» (Λουκᾶ ἡ', 10)

* * * * *

Θέμα 3ον: Στό κείμενο τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου συμπεριλαμβάνεται καί ἡ ὁμιλία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ γιά τόν οὐράνιο Ἄρτο καί τήν ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου νά τρέφεται μέ αὐτή τήν πνευματική τροφή. Ἡ ὁμιλία αὐτή ἐκφωνήθηκε τήν ἐπαύριον ἀπό τήν μέ θαῦμα διατροφή τῶν πέντε χιλιάδων ἀνδρῶν, ὅταν ὁ Κύριος εὐλόγησε καί ἐπλήθηκε τούς πέντε ἄρτους καί τούς δύο ἰχθεῖς. Τήν ἐπομένη μέρα συγκεντρώθηκαν οἱ Ἰουδαῖοι καί περίμεναν ὁ Κύριος νά τούς δώσει νά φᾶνε ὅπως τήν προηγούμενη. Τότε ὁ Κύριος τούς μίλησε γιά τήν πνευματική τροφή τους πού εἶναι ὁ Ἄρτος, καί τό ποτήριον τῆς ζωῆς. Τούς τόνισε ὅτι ὁ ἄνθρωπος γιά νά ζήσει αἰώνια μαζί μέ τόν Θεό πρέπει νά ἐνωθεῖ μέ τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ, τρώγοντας τό ἅγιο Σῶμα καί τό Τίμιο Αἷμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Τούς μίλησε δηλαδή γιά τήν θεία Κοινωνία.

«Πολλοί ἀπό τούς μαθητές του, ὅταν τ' ἄκουσαν αὐτά, εἶπαν: Σκληρά εἶναι αὐτά τά λόγια, ποίος μπορεῖ νά τόν ἀκούει;» Ὁ Ἰησοῦς κατάλαβε πώς οἱ μαθητές τοῦ δυσανασχετοῦσαν γι' αὐτά τά λόγια καί τούς εἶπε: «Σ' αὐτό σκοντάφτετε; Τότε τί θά γίνει ἂν δεῖτε τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου ν' ἀνεβαίνει ἐκεῖ ποῦ ἦταν πρωύτερα; Τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι αὐτό πού δίνει ζωή, τά ἀνθρώπινα δέν ὠφελοῦν σέ τίποτα. Τά λόγια πού σᾶς εἶπα ἐγώ εἶναι πνεῦμα καί εἶναι ζωή. Ὑπάρχουν ὅμως μερικοί ἀπό σᾶς πού δέν πιστεύουν». Αὐτά τά εἶπε ὁ Ἰησοῦς ἐπειδὴ γνώριζε ἐξαρχῆς ποιοί ἦταν αὐτοί πού δέν πίστευαν καί ποίος ἦταν αὐτός πού θά τόν προδίδε. Καί τούς ἔλεγε: «Γι' αὐτό σας εἶπα ὅτι κανείς δέν μπορεῖ νά ἔρθει κοντά μου, ἂν δέν τοῦ ἔχει δοθεῖ ἡ δύναμη ἀπό τόν Πατέρα». Ἀπό τότε πολλοί ἀπό τούς μαθητές τοῦ ξεμάκρυναν καί δέν τόν ἀκολουθοῦσαν πιά. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε στούς δώδεκα: «Μήπως θέλετε νά φύγετε κι ἐσεῖς;» Ὁ Σίμων Πέτρος τοῦ ἀπάντησε: «Καί σέ ποιόν νά πᾶμε,

Κύριε; Έσύ κατέχεις τά λόγια πού όδηγοϋν στην αιώνια ζωή. Κι έμεϊς έχουμε πιστέψει κι έχουμε νιώσει πώς έσύ είσαι ό Χριστός, ό Υιός τοϋ αληθινοϋ Θεοϋ» (Ιωάννου στ΄, 60-69).

Αυτό πού εύκολα προκύπτει είναι ότι ό Κύριος Ίησοϋς Χριστός δέν υπεχώρησε στην αδυναμία τών άκροατών Του πού έκριναν μέ τά ανθρώπινα κριτήρια

* * * * *

Θέμα 4ον: Τό Κανονικό Δίκαιο τής Έκκλησίας έχει διευκρινίσει, ότι ή κοσμική έξουσία άσκειται από τά όργανα τής Πολιτείας μέχρι την έξώθυρα τοϋ Ίεροϋ Ναοϋ Έντός τοϋ Ίεροϋ Ναοϋ έχει διευκρινίσει Μία Έξουσία δοξάζεται καί προσκυνείται ή **Βασιλεία τοϋ Πατρός καί τοϋ Υιοϋ καί τοϋ Αγίου Πνεύματος**. Όλες οι άλλες έξουσίες παραμένουν εκτός τοϋ Ίεροϋ Ναοϋ. Αύτή ή θεμελιώδης αρχή τηρείται σέ πληθος ρυθμίσεων τής Έκκλησίας μας π.χ. ή ένστολοι αξιωματοϋχοι τοϋ Κράτους έντός τοϋ Ίεροϋ Ναοϋ δέν φέρουν τό σύμβολα τής έξουσίας καί τοϋ αξιώματός τους, ούδεμία τιμητική διάκριση αποδίδεται σέ υπεροχικά πρόσωπα διότι «*πάντες γάρ υμεϊς είς έστέ έν Χριστῳ Ίησοϋ*» (Πρός Γαλάτας γ΄, 28). Όλοι θεωροϋνται ίσοι ένώπιον τοϋ Θεοϋ.

Είναι χαρακτηριστική καί συναφής μέ τό θέμα μας ή περίπτωση τοϋ Εϋτροπίου πού ήταν Πρωθυπουργός τοϋ Αϋτοκράτορος τοϋ Βυζαντίου Άρκαδίου, άναξίου γιοϋ τοϋ Μεγάλου Αϋτοκράτορος τοϋ Βυζαντίου Θεοδοσίου, έχοντας σύζυγον την φιλόδοξη καί πανοϋργο Εϋδοξία. Ό Εϋτρόπιος έπεχείρησε νά καταργήσει τό άσυλο τής Έκκλησίας. Σ΄ αυτήν την άπόπειρα άντιστάθηκε ό άγιος Ιωάννης ό Χρυσόστομος. Όταν έχασε την εύνοια τής Εϋδοξίας καί άπώλεσε την δύναμη καί την έξουσία πού είχε για νά προστατευθεϊ από τόν στρατό πού τόν κατεδίωκε κατέφυγε στην Έκκλησία μάλιστα δέ για ασφάλεια είχε άγκαλιάσει την άγία Τράπεζα τοϋ ναοϋ τής Αγίας Σοφίας. Ό άγιος Ιωάννης ό Χρυσόστομος τόν προστάτευσε καί τόν

ἔσωσε ἀπὸ τούς διώκτες του, ἀλλὰ καὶ ἐξεφώνησε δύο σημαντικούς λόγους
α΄. Ὁμιλία εἰς Εὐτρόπιον Εὐνοῦχον Πατρίκιον καὶ Ὑπατον PG 52, 391-395 καὶ
β΄. Ὁμιλία ὅτε τῆς Ἐκκλησίας ἔξω εὐρεθεὶς Εὐτρόπιος ἀπεσπάσθη, καὶ περὶ
παραδείσου καὶ Γραφῶν καὶ εἰς τὸ «Παρέστη ἡ Βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου» PG
52 395-413

Ὁ διώκτης τῆς Ἐκκλησίας βρῆκε προστασία στήν Ἐκκλησία.

Γλαφυρά περιγράφει τὸ περιστατικὸ σέ ἱστορικὴ μελέτη τοῦ ὁ
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος Α΄, (ὁ
Παπαδόπουλος) ποὺ τὴν ἀναδημοσιεύουμε γιὰ τὴν μελέτη τῶν πιστῶν :

« {Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος} δέν παρεγνώριζε τὴν ἀνάγκη τῆς
παρακολουθήσεως τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνωμαλίας τῶν χρόνων
ἐκείνων πρὸς διόρθωσιν αὐτῆς. Τούτου ἔνεκα πρῶτος ἤρξατο ἀνησυχῶν ὁ
Εὐτρόπιος. Οὗτος ἐν τῇ αὐθαίρεσίᾳ αὐτοῦ ἠθέλησε νὰ καταργήσῃ τὸν θεσμόν
τοῦ ἀσύλου, ἀλλ’ εὗρεν ἀπέναντι αὐτοῦ ἀτρόμητον πρόμαχον τῶν δικαίων τῆς
Ἐκκλησίας τὸν Πατριάρχην. Λίαν δὲ ταχέως ὁ εἰς τὰ ὕπατα ἀξιώματα
ἀναβιβασθεὶς εὐνοῦχος εἰς ἀνάγκην εὐρέθη, ἵνα προσφύγῃ εἰς τὸ ἄσυλον τῆς
Ἐκκλησίας. Διότι οὐ μόνον ἄλλων γότθων τὸν φθόνον καὶ δυσαρέσκειαν
προυκάλεσεν, ἀλλ’ ἦλθεν εἰς διάστασιν καὶ πρὸς τὴν Εὐδοξίαν, ἀπειλήσας
αὐτὴν ἡμέραν τινὰ, ὅτι ἠδύνατο νὰ καταβιβάσῃ αὐτὴν τοῦ θρόνου, ἀφοῦ
αὐτὸς ἀνεβίβασεν αὐτήν. Τοῦτο ἐθεώρησεν ὁ νωθρὸς Ἀρκάδιος ἔγκλημα
καθοσιώσεως. Κινδυνεύων ν’ ἀπολέσῃ τὴν ζωὴν ὁ Εὐτρόπιος, κατέφυγε
δρομαῖος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πολυπληθὴς δὲ ὁ λαὸς ἔσπευσε νὰ ἴδῃ τὸν τέως
παντοδύναμον ὕπατον, κατέχοντα διὰ τῶν βραχιόνων τὴν ἁγίαν Τράπεζαν τοῦ
ναοῦ. Ὁ λαὸς ἀπῆτει τὴν παράδοσιν τοῦ ἀθλίου Εὐτροπίου, μάτην δὲ
προσεπάθησεν ὁ Πατριάρχης νὰ κατευνάσῃ τὴν ἐξεγερθεῖσαν λαϊκὴν θύελλαν,
θέλων νὰ σώσῃ τὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καταφυγόντα. Ἡ θύελλα ἐπηυξήθη,
ὅταν ὀρμήσας ὁ στρατὸς ἐζήτει νὰ ὑφαρπάσῃ τὸν μισητὸν Εὐτρόπιον καὶ

φονεύσει αὐτόν. Προέταξε τὸ στήθος αὐτοῦ καὶ τὸν λόγον ὁ Πατριάρχης καὶ ἐπειδὴ δὲν εἰσηκούετο, ἐζήτησε νὰ ὁδηγηθῇ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπείσθη εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἐξελθὼν πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὸν στρατὸν παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ σεβασθῶσι τὴν ἱερότητα τοῦ ἀσύλου τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἐπαύριον ἄπειρον πλῆθος προσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Ὁ δὲ Πατριάρχης ἀπήγγειλε μίαν τῶν θαυμασιωτάτων αὐτοῦ ὁμιλιῶν περὶ ματαιότητος τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸ τρέμον θῦμα τῆς ματαιότητος, τὸν τὴν ἁγίαν Τράπεζαν κατέχοντα Εὐτρόπιον «Οὐκ ἔλεγόν σοι, εἶπεν, ὅτι δραπέτης ὁ πλοῦτός ἐστιν ; οὐκ ἔλεγον, ὅτι ἀγνώμων ἐστὶν οἰκέτης; σὺ δὲ οὐκ ἐβούλου πείθεσθαι. Ἴδου ἐκ τῶν πραγμάτων ἔδειξεν ἡ πεῖρα, ὅτι οὐ δραπέτης μόνον, οὐδὲ ἀγνώμων, ἀλλὰ καὶ ἀνδροφόνος· οὗτος γάρ σε τρέμειν νῦν καὶ δεδοικέναι παρεσκεύασεν. Οὐκ ἔλεγόν σοι ἡνίκα συνεχῶς ἐπετίμας μοι λέγοντι τ' ἀληθῆ, ὅτι ἐγὼ σε φιλῶ μᾶλλον τῶν κολακευόντων; ἐγὼ ὁ ἐλέγχων πλεον κήδομαι τῶν χαριζομένων; Οὐ προσετίθην τοῖς ῥήμασι τούτοις, ὅτι ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλων εἶ περ ἐκούσια φιλήματα ἐχθρῶν; Εἰ τῶν ἐμῶν ἡνέσχου τραυμάτων, οὐκ ἂν σοι τὰ φιλήματα ἐκείνων τὸν θάνατον τοῦτον ἔτεκον· τὰ γὰρ ἐμὰ τραύματα ὑγείαν ἐργάζεται, τὰ δὲ ἐκείνων φιλήματα νόσον ἀνίατον κατεσκεύασε. Ποῦ νῦν οἱ οἰνοχόοι; ποῦ δὲ οἱ σοβοῦντες ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ μυρία παρὰ πᾶσιν ἐγκώμια λέγοντες; Ἐδραπέτευσαν, ἡρνήσαντο τὴν φιλίαν, ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς διὰ τῆς σῆς ἀγωνίας πορίζουσιν. Ἀλλ' οὐχ ἡμεῖς οὕτως, ἀλλὰ καὶ τοῦ δυσχεραίνοντός σου οὐκ ἀπεπηδῶμεν, καὶ νῦν πεσόντα περιστέλλομεν καὶ θεραπεύομεν. Καὶ ἡ μὲν πολεμηθεῖσα Ἐκκλησία παρά σοι τοὺς κόλπους ἥπλωσε καὶ ὑπεδέξατο, τὰ δὲ θεραπευθέντα θέατρα, ὑπὲρ ὧν πολλάκις πρὸς ἡμᾶς ἡγανάκτεις, προὔδωκε καὶ ἀπώλεσεν. Ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐπαυσάμεθα ἀεὶ λέγοντες, τί ταῦτα ποιεῖς : ἐκβακχεύεις τὴν Ἐκκλησίαν καὶ κατὰ κρημνῶν σεαυτὸν φέρεις· καὶ παρέτρεχες ἅπαντα. Καὶ αἱ μὲν ἵπποδρομῖαι, τὸν πλοῦτον τὸν σὸν ἀναλώσασαι τὸ ξίφος ἠκόνησαν, ἡ δὲ

Ἐκκλησία τῆς σῆς ὀργῆς ἀπολαύσασα τῆς ἀκαίρου, πανταχοῦ παρατρέχει, τῶν διακτύων σε ἐξαρπάσαι βουλομένη» (3, 992). Ἐσωζε δὲ τὸν Εὐτρόπιον ὁ Πατριάρχης, καίτοι ἐναγῇ ὄντα καὶ ὑβρίσαντα τὴν Ἐκκλησίαν, ζητήσαντα τὸ ἄσυλον αὐτῆς νὰ καταργήσῃ, ἐξ οἴκτου καὶ χάριτος, ἐφαρμόζων τὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς χριστιανικὴν ἀγάπην, πρὸς τὸν ὠργισμένον δὲ λαὸν ἀπευθυνόμενος ἔλεγεν «ἄρα ἐμάλαξα ὑμῶν τὸ πάθος καὶ ἔσβεσα τὴν ὀργήν; ἄρα ἐξέβαλον τὴν ἀπανθρωπίαν; ἄρα εἰς συμπάθειαν ἤγαγον; Σφόδρα ἔγωγε οἶμαι, καὶ δηλοῖ τὰ πρόσωπα καὶ αἱ τῶν δακρύων πηγαί». Ἐκ τῶν τελευταίων φράσεων καταφαίνεται ἡ ἔκτακτος ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐντύπωσις τῆς ὁμιλίας τοῦ Πατριάρχου. Ὁ Εὐτρόπιος ἐσώθη, ἀποσταλεὶς ἀπλῶς εἰς ἐξορίαν, καίτοι ὕστερον κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἤρξατο ὁ Πατριάρχης τῆς ἐρμηνείας τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς, ἐν τινι δὲ τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ ὑπέμνησεν εἰς τὸν λαὸν τὴν οἰκτρὰν τοῦ Εὐτροπίου τύχην· «ὁ χθὲς ἐπὶ τοῦ βήματος ὑψηλός, ὁ κήρυκας ἔχων λαμπρᾶ τῇ φωνῇ βοῶντας καὶ πολλοὺς τοὺς προτρέχοντας καὶ σοβοῦντας κατὰ τὴν ἀγοράν, σήμερον εὐτελὴς καὶ ταπεινὸς καὶ πάντων ἐκείνων ἔρημος καὶ γυμνὸς καθάπερ κονιορτὸς ἀναρριπισθεὶς, καθάπερ ρεῦμα παρελθόν» (12, 347).

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, ἐκδ. Ἀποστολική Διακονία, 1970 Ἀθήνα.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

